

PRVA BUNA ŠTIBRENACA (1608 — 1610)

(n a s t a v a k)

Josip Adamček — Metod Hrg — Josip Kolanović — Miljenko Pandžić

Prvi dio građe o buni podložnika Zagrebačkog kaptola u Štibri (1608—1610) objavili smo u »Arhivskom vjesniku« br. XVII—XVIII (Zagreb 1974/75, str. 79—156/.

Kao uvod u građu ondje smo prikazali uzroke i tok bune. U ovom »Arhivskom vjesniku« objelodanjemo još 18 dokumenata o daljnjem toku prve bune Štibrenaca (br. 27—44).

Dokumente br. 27 35 38 39 i 42 priredio je *Miljenko Pandžić*, br. 28 — 34 36 40 i 44 priredio je *Josip Kolanović*, a br. 27 i 43 *Josip Adamček*

27.

1610, oko 20. veljače (Kraljevec).

Seljaci iz Kraljevca obavještavaju bana Tomu Erdödyja o nasiljima koje prema njima čini Zagrebački kaptol i mole da ih od tih nasilja zaštiti do povratka njihovih izaslanika kralju.

Zmosny i zwelicheni gozpon gozpon nam wazdar miloztivi gozpon zlwšbe nase ponizne wekiwechno preporschchenie, wasem gozpocztwu prytwswyemo i na znanie daiemo nasw welikw newoliw i zylo ka nam ze chini nie iztor do wezda, nego i wezda od gozpode Kaptoloma, pokih dob pwztili zmo ze kralevoi zwethlozti polag prawicze, da zw gozpoda kaptholom ljudi pozlali w kastel Kralewachki w kom kastelu wazdar imali zmo hise i komore w kyezh zmo dersali wze nase wbstwo zboga zile thwrzke, ter wezda mi i nasa decza gladom mremo da naz w kastel ne pwzte ni nam iz notra nasega sitka ne dado, nego wnotrw nasae hise razmiecho i sgo i nase dobro obilno pio i yedo i nase wbstwo za ze obrachaio i tho im nie zadowolno nego owo chwiamo da gozpoda Kaptholom na naz woizko zprawlaio da naz robe kako zw i zacheli thwrzkim zakonom i bili zmo ze iedny wporochili, nase poroke lowe i woze, a mi nikam ne besimo doklam nasi liwdi od negowe zwethlozti ne doidw i do zieh dob da zmo ze negowe zwethlozti mochiom wztawlali doklam nasi pozli od negowe zwethlozti ne doidw, nego wase gozpocztwo molimo i ponizno przimo kako nasega miloztiwna gozpodina da bizte wase gozpocztwo zapowedal i gozpode Kaptolomw da naz ny nase marhe ne banthwiw ni nam nasega zapiraiw ni naseh porwkow ne banthwjjw doklam nasi pozli od negowe zwethlozti ne doidw.

Zatho mi nemamo komw inomw nase theskoche i newole prithositi nego wase gozpocztwo ar zte wase gozpocztwo owoga orzaga poglawnik i prawicza i negowe zwethlozti wicze kral i mi zeromazi pred wassem gozpocztwom prote-stuiemo i zastawlamo ze Rimzkoga cieszara i kralewe zwethlozti mochiom da naz gozpoda Kaptolom ne banthwjjw do tih dob ni nase marhe ni naseh porwkow doklam nasi pozli od negowe zwethlozti ne doidw, Bogw i wasem gozpocztwu da zmo preporucheni i kako nasemw miloztiwomw gozponw i po-glawnikw owoga orzaga pod negowe zwethlozti wogerzkom korwnom i na tho od waseg gozpocztwa dobra i miloztiwa odluchka chekamo kako od nasega wazdar miloztiwog gozpodina.

waseg gozpocztwa zlwge

i zirote wazdar ponizny

Kralewchani i oztali wzi zelany i obchina
Kralewachkoga kothara i mege Kralewachke.

Illustrissimo domino domino Thomae Erdedi comiti perpetuo montis Claudii ac regnorum Dalmatie, Croatiae et Sclavonie bano. Nec non sacrae regiae que maiestatis consiliario etc. domino domino nobis semper gratiosissimo.

Comendatio humillima.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

1610, prije 9. ožujka, Zagreb.

28.

Tužba kaptolskog špana Andrije Draganića protiv Petra Habčića iz Cerja i Mirka Pavlekovića iz Kraljevca. Dopisana je odluka da se proskribiraju svi oni koji se nisu odazvali pozivu.

Querelae nobilis Andreae Draganych spani Capituli Ecclesiae Zagrabiensis ut actoris et magistratus contra providos Petrum Habchych in Czerye, iudicatu nempe Kraliocensi et Emericum Pavlekowych in Kralyovcz possessionibus sic vocatis in hoc comitatu Zagrabiensi existentibus commorantes, colonos nempe ditorum dominorum praedicti Capituli Ecclesiae Zagrabiensis veluti in causam attractos.

Conquaeritur dictus Andreas Draganych tanquam magistratus contra praenotatos Petrum Habchych et Emericum Pavlekowych, qualiter 3. die iunii in anno Domini 1608. transacto praeterito praedicti coloni cum aliis nonnullis complicibus ipsorum vigore articulorum super licentiationibus colonorum aeditorum more solito se ad bona spectabilis ac magnifici domini comitis Nicolai a Zrinio Bosyakovyna vocata in hoc comitatu Zagrabiensi existentia licencias-sent. In cuius licentiationis processu etiam deliberationem et sententiam tam in loco residentiarum eorum, quam vero in revisione appellationis in Sede iudiciaria comitatum Zagrabiensis et Crisiensis recepissent, nempe quod iidem licentiatu coloni non nisi persolutis neglectibus et birsagiis iudicialiter ipsis impositis de bonis dicti Capituli Zagrabiensis aliorum discedere possent, quibus licet eo tunc per egregium Stephanum Appalenyh de Adamovcz iudicem nobilium comitatus praedicti Zagrabiensis serio commissum extitisset, ut iidem praefatis Capitularibus dominis, videlicet eorum terrestribus naturalibus, solita

servitia et labores eo usque donec de neglectibus et birsagiis satisfacerent praestare debeantur, illi tamen nescitur quo perfidiae et rebellionis aestro perciti non curato, imo floccipenso iudico ordinario huius Regni dominique eorundem spreto et contempto iurisque praedicti processu praetermisso nullis iussis dictorum dominorum suorum ad solitos labores factis obedivissent, quin potius contra Articulum huius Regni Sclavoniae (cuius continentia verbalis ita se habet: Iidem nuncii in negotio colonorum Venerabilis Capituli Zagrabiensis Craliocensibus super licentiatione suam Maiestatem et Regnum, ubi opus fuerit, informabunt statutumque est, ut si quispiam colonorum in posterum sublicentiatione vel alias ad suam Maiestatem conquestum iuris* ipso facto causam amittat) ad Sacram Regiam Maiestatem querulatum et fucatas quasdam libertates petitem nomine totius communitatis misissent sicque a iudiciaria commissione et processu iuris praedictae causae licentiationis procul recessissent, quippe cui contumacia et rebellionem ducti obedire noluisent, siquidem a decisione finali ipsius causae, nempe a 12. mensis octobris anni 1609. proxime praeteriti, usque ad haec tempora nullos omnino labores praestare neque dominos ipsorum terrestres agnoscere et medio egregii Pauli Schytarczy iudicis nobilium eiusdem comitatus Zagrabiensis vocati accedere voluissent sicuti hoc ipsum idem iudex nobilium oretenus referre posset, quin potius eo temeritatis, insolentiae et perfidiae devenissent, ut nocturnas et diurnas excubias et vigilias clandestinaeque consilia contra dictos dominos eorum terrestres egissent et turmatim arma capere veriti non fuissent et omnibus et singulis accessum ad eosdem dominos gravi sub comminatione prohibuissent vicinosque suos colonos, scilicet Sedem nempe Dumocensem ad rebellionem concitassent sicuti id ipsum ex testimonialibus Capituli Chasmensis clarius pateret. Nec his contenti mala malis accumulando circa dominican Quinquagesimae proxime praeteritam [24. II] iidem coloni cum eorum complicibus spectabilem ac magnificum dominum comitem Thomam Erdeodi huius Regni Banum accessissent et coram eodem certas graves iniquas querellas eodem perfidiae et rebellionis aestu agitati contra dictos dominos suos fecissent ibidemque autoritatem Regiae Maiestatis contra iura Regni et praemissum articulum se prohibuissent, ne dicti domini ipsorum ante reditum nunciorum eorum quippiam iuris et autoritatis in eos habere vel exercere possent paenam perfidiae et rebellionis incurrere non formidando.

Pro Actore videlicet Androas Draganich actore et magistratu spano Capituli Ecclesiae Zagrabiensis Balthasare Vlahovych cum nostris et petit iuxta querelam et pro certis colonis iudicium. In causam attracti personaliter comparantes et obedientes dominis eorum pollicentur et quod non ipsi sed alii essent in causa in Kobiliak comorantes tres personae, quod indignationem dominorum terrestrium et captivitatem ferre cogantur nollentque cum ipsis lites ingredi. Deliberatum est ut in prima querela contra omnes praesentes, qui vero ad proclamationem non comparuerunt proscribantur. Postquam obedientiam deferunt infrascripti, videlicet Stephanus Zerrsyck, Marcus Nowak, Blasius Dyanek aliter Halowanya et Ambrosius Hwnich qui ad citandos fuit missus supplicat Saedem iudiciariam pro gratia ipsis danda. Lucas Chernkoczy vicecomes, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

* U izvorniku zaključaka Hrv. sabora stoji »iuverit«.

1610, ožujak 9. Zagreb.

Plemički sud Zagrebačke županije osuđuje na smrt seljake Petra Habčića iz Cerja i Mirka Pavlekovića iz Kraljevca.

Anno Domini 1610. feria tertia proxima post dominicam Reminiscere proxime praeteritam coram nobis Luca Chernkoczi de eadem vicecomite Zagrabiensis comitatus substituto iudice in praesenti causa, Paulo Schitaroczi et Petro Polchych iudicibus nobilium eiusdem comitatus, Georgio Wagych de Naghmlaka, comite terrestri nobilium campi Zagrabiensis iurato comitatus praedicti Zagrabiensis, Ioanne Samsinoczi notario comitatum Regni Sclavoniae, Andrea Ztanko, Wolffgango Woykffy, Andrea Chyednekowych, notario Universitatis nobilium dicti Campi Zagrabiensis, Iacobo Plywschak, Laurentio Nagh cive civitatis Montis Graecensis Zagrabiensis, Nicolao Altabak cive areae Capitularis Zagrabiensis, Georgio Ztanechych et Petro Waradi civibus eiusdem Montis Graecensis.

Pro actore videlicet Andreas Draganich actore et magistratu spano Capituli Zagrabiensis Balthasar Vlahowych et producit in scripto querelas contra providos Petrum Habchych et Emericum Pavlekowych colonos dicti Capituli Zagrabiensis veluti in causam attractos. In causam attracti personaliter comparent et dicunt, quod ipsi essent obedientes dominis eorum terrestribus, quia essent in vinculis nollentque cum ipsis dominis lites ingredi. Id factum fuisset per expectationem eventus rerum eorum apud Maiestatem regiam, quem nuntii allaturi essent. Actor protestatur de confessatis et petit iudicium iuxta meritum causae.

Deliberatum est, quod cum praedicti coloni in responsione eorum non negant in publico negotio ipsorum ad Regiam Maiestatem contra praemissum Articulum Regni suos expedivisse nuntios appareatque ex eorum supplicatione domino Bano data se prohibuisse a iurisdictione dominorum terrestrium donec dicti nuntii eorum rederint et manifestum sit eos iuxta actionem praemissam iussis eorum tanto tempore inobedientes et rebelles fuisse, dum labores solitos contumaciter praestare et dominos terrestres pro dominis eorum agnoscere noluisent, qui misissent dominum Paulum Schitaroczi iudicem nobilium ad ipsos colonos in eo, ut se fideles, morigeros et obedientes dominis terrestribus exhiberent et consueta servitia et labores praestare, retulissetque idem iudex nobilium coram nobis in iudicio ipsos colonos ad iussa dictorum dominorum terrestrium et suam agmonitionem (!) nihil eorum praestitisse, quod ipsi domini iussissent. Ideo ex praemissis rationibus paenam rebellionis et perfidiae contra dominos terrestres incurrunt et convincuntur poena capitum eorum. Lucas Chernkoczy, vicecomes, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, Sv. 24, br. 46.

* et quod antea non obedivissent eorum.

1610, ožujak 9. Zagreb.

Plemički sud Zagrebačke županije osuđuje na smrt seljake Petra Habčića iz Cerja, Mirka Pavlekovića iz Kraljevca, Matiju Fugera i Tomu Givanića iz Jelkovca, te u odsutnosti 64 seljaka iz kraljevečke i 50 seljaka iz dumovečke seoske općine.

Nos Lucas Chernkoczy de eadem vicecomes comitatus Zagrabiensis damus pro memoria, quod nobis feria tertia proxima post Dominicam Reminiscere proxime praeteritam hic in area Capitulari Zagrabiensi, in domo videlicet nobilis Nicolai Althabak civis eiusdem areae Capitularis ad legitimam postulationem et requisitionem reverendorum dominorum Capituli dictae Ecclesiae Zagrabiensis in infrascriptis causis una cum egregiis et nobilibus Paulo Schy-taroczi et Petro literato Polchych iudicibus nobilibus eiusdem comitatus Zagrabiensis, Ioanne Samsinoczy notario comitatu Regni Sclavoniae, Georgio Vagych de Nagi Mlaka comite terrestri nobilium Campi Zagrabiensis, Andrea Ztanko, Wolfgango Woykffy, Andrea Chednokovych notario nobilium de Tur-opolya, Jacobo Plyuschak, Laurentio Nagy cive civitatis Montis Graecensis Zagrabiensis Nicolao Altabak cive eiusdem areae Capitularis, Georgio Ztanechych et Petro Varadi civibus dictae civitatis Montis Graecensis Zagrabiensis aliis-que iurisperitis viris pro tribunali sedentibus et constitutis, nobilis Andreas Draganych spanus dicti Capituli Zagrabiensis ut actor et magistratus exhibuit et praesentavit coram nobis in iudicio infrascriptas querelas:

Primam contra providos Petrum Habchych in Czerye, iudicatu nempe Craliocensi et Emericum Pavlekovych in Craliocz, possessionibus sic vocatis in hoc comitatu Zagrabiensi existentibus et habitis, commorantes colonos, scilicet eorum dominorum Capituli Zagrabiensis, veluti in causam attractos connectas cuius tenor talis est. [Transumirana tužba kaptolskog špana Andrije Draganića protiv Petra Habčića i Marka Pevlekovića].

Quae quidem querela nobis per egregium Balthasarem Vlahovych, procuratorem dicti magistratus cum literis procuratoriis nostris, nobis exhibita et praesentata iudicium et iustitiam sibi in praemissis elargiri postulaverat, iisdem in facie Sedis coram nobis comparentibus respondentibusque, quod ipsi essent obedientes dominis eorum terrestribus, quia essent in vinculis nollent-que cum ipsis dominis suis lites ingredi et quod antea non obedivissent, iussis eorundem id factum fuisset per expectationem eventus rerum eorum apud Maiestatem regiam, quem nuncii eorum allaturi essent. Dicto Actore de confessatis protestante et iudicium superinde petente. Nos igitur habito cum predictis iudicibus nobilium huius comitatus caeterisque iurisperitis assessoribus in examine et discussione praesentis causae existentibus, mutuo tractatu et sana deliberatione praehabita deliberavimus tali modo: quod cum praedicti coloni in responsione eorum non negarent, in publico negotio ipsorum ad Regiam Maiestatem contra praemissum Articulum Regni suos expedivisse nuncios apparatusque ex eorum supplicatione domino Bano data se prohibuisse a iurisdictione dominorum terrestrium donec dicti nuncii eorum redeant et manifestum sit eos iuxta actionem praemissam iussis eorum tanto tempore inobedientes et rebelles fuisse dumve labores solitos contumaciter praestare et dominos terrestres pro dominis eorum agnoscere noluisent, qui misissent dominum Paulum

Schytharocy iudicem nobilium ad ipsos colonos in eo, ut se fideles morigeros et obedientes dominis terrestribus exhiberent ex consueta servitia et labores praestarent retulissetque idem iudex nobilium coram nobis in iudicio ipsos colonos ad iussa dictorum dominorum terrestrium et suam admonitionem nihil eorum praestitisse, quod ipsi domini iussissent. Ideo ex praemissis omnibus paenam rebellionis et perfidiae contra dominos terrestres incurrunt et convinctur in paena amissionis capitum eorum.

Secunda vero quaerela continentia verbalis talis est. Conqueritur idem Andreas Draganich uti magistratus et actor contra providos Matthaem Fuger et Thomam Gywanych colonos annotati Capituli Zagrabiensis in possessione ipsorum Jelkowcz vocata in hoc comitatu Zagrabiensi existenti commorantes tanquam in causam attractos. Qualiter ipsi quoque se ad bona spectabilis ac magnifici domini comitis Nicolai a Zrinio Bosiakovina vocata in dicto comitatu Zagrabiensi existens hisce praeteritis temporibus medio egregii Stephani Apalenych iudicis nobilium dicti comitatus Zagrabiensis licenciassent, cui quidem licentiationi licet iidem cum aliis concolonis eorum Sedis, videlicet possessionis Dumovcz, in pertinentiis Ecclesiae Zagrabiensis et comitatu Zagrabiensi existentis et habitae commorantes cessissent ac coram eodem iudice fidelitatem Capitulo polliciti fuissent, nihilominus paulo post, sic se votassent ut idem Capitulum eosdem capere coactum fuisset. Unde iidem coloni dimissi tandem fuere mediante iuramento illorum super fidelitate et fideiussione, quibus etiam iuramento fidelitatis et fideiussione postpositis praefatis colonis Saedis Kralyocz rebellibus sese iunxissent et rebellassent eadem via rebellionis et perfidiae ut praecedentes contra quos idem quod contra praefatos repetitum esse vellet. Poenam rebellionis et perfidiae incurere non formidando. Ad praemissa itaque citati et certificati sunt medio nostris sabbato proximo post dominicam Invocavit proxime praeteritam ad portas lapideas dictae areae Capitularis Zagrabiensis dicti Capituli Zagrabiensis personaliter reperti in eo, ut ipsi personaliter et non per procuratorem eorum legitimum coram nobis comparere rationemque rebellionis ac perfidiae eorum efficacem reddere debeant et teneantur. Certi in hoc existentes, quod sive ipsi coram nobis et iudice no-partis caeterisque iurisperitis viris compareant personaliter sive non, nos ad partis comparentis instantiam id faceremus in praemissis, quod dictaverit ordo iudiciarius. Praeinserta quoque altera quaerela contra annotatos Matthaem Fuger et Thomam Gywanych erecta, perlecta et exaudita, idem Balthasar Wlahowych procurator magistratus antedictae ecclesiae Zagrabiensis, ut actor iuxta eandem quaerelam iudicium et iustitiam sibi impertiri petiverat, ipsis in causam attractis personaliter in iudicio coram nobis comparentibus obedientiamque dominis eorum terrestribus pollicentibus dicentibusque quod non ipsi sed alii essent in causa in Kobylak commorantes tres personae, quod indignationem dominorum terrestrium et captivitatem ferre cogantur nollentque cum ipsis lites ingredi. Nobis ad praetensam actionem dicti magistratus et responsonem dictorum in causam attractorum id ipsum, ut in praecedenti prima quaerela deliberantibus, nempe quod iidem poenam rebellionis et perfidiae incurrunt et in poena amissionis capitum eorum convinctur.

Tertia vero quaerela proposita fuit eodem argumento, quo prima quaerela contra providos Georgium Merdelych, Laurentium Mahenych, Anthonium Malchych aliter Benkowych, Matthaem Iwanych aliter Kowach, Ambrosium

Hunych et Fabianum Hunych, in Kralioecz, Petrum Jakyssych, in Kobylýak ad Kralyocz, possessionibus sic dictis iamfati Capituli Zagrabiensis in comitatu praeallegato Zagrabiensi existentibus commorantes personaliter comparentes die et loco ut in praemissis per nos evocatos. Item contra providos Martinum Godechych aliter Sporar, Lucam idem, Ambrosium idem, Georgium idem, Paulum idem, Lucam Habianych, Joannem Merdetych, Valentinum Maherych, Blasium Palchych, iuniorem Matthaenum Zerblyanych, Valentinum Kusnych, Thomam idem, Petrum idem, Petrum Grethych, Matthaenum Zeketych, Georgium Preznecz, Stephanum Kovach, Ioannem idem, Ambrosium Nowak aliter Peczyk, Georgium Kazya, Lucam Kossutych, Paulum idem, Blasium Dwoykovich, Benedictum Gerdynych, filium Ursulae Hervachych, Michaelem Benzezkovich, Ioannem Turchyn, Anthonium Marekovich aliter Zokorych, Thomam Zokorych, Michaelem idem, Petrum Pavlekovich, Matthaenum Kolchych seniore, Matthaenum idem iuniorem, Iacobum Ztublych, Petrum idem, Ioannem Imriskovich, Franciscum Hunych, filium relictæ Cathæ Hunych, Gregorium Ztublych, Lucam idem, Andream Zlavych, Anthonium Pavlekovich, Emericum Novak, Franciscum Zrynschak in Kralyocz. Item Paulum Tokecz, Anthonium Filipchych, Gasparem Botynzky, Michaelem Laptus, Ioannem Jambrechych aliter Kuharych, Petrum idem, Gregorium Kuharych, Blasium Nowak aliter Filipan, Lucam Habechych, in Czerye. Item Matthaenum Mazidrob, Michaelem Jakssych, Mattkonem Hergchych, Georgium Terbulych, in Kobylýak ad Kralyocz possessionibus sic dictis annotati Capituli Zagrabiensis in eodem comitatu Zagrabiensi existentibus et habitis commorantes colonos iamfati eiusdem Capituli per nos similiter evocatos medio Ambrosii Hunych in dicta possessione Kralyocz commorantes ac ad portas lapideas areæ Capitularis Zagrabiensis personaliter. Praefati itaque coloni comparentes personaliter quia contra eos dictus procurator similem omnino quaerelam et allegationem erexerat, prout contra duos in prima quaerela nominatos, hi quoque idem quod illi duo in defensionem sui responderunt. Ideoque per nos aliosque iurisperitos viros nobiscum in iudicio praesentes eadem qua illi sententia sunt feriti et condemnati. Caeteris autem per nos medio iamfati Ambrosii Hunych evocati, quia contumacia ducti a facie iuris et iustitiae se absentarunt neque ad proclamationem pro foribus Saedis iudiciariae personaliter comparere voluerunt, praescriptos et per totum hoc Regnum Sclavoniae persequendos capiendosque et capitis paena puniendos deliberavimus et pronunciamus.

Quarta tandem quaerela per eundem magistratus procuratorem proposita fuit eodem argumento quo secunda quaerela contra providos Dianek Gallovych, Georgium Siletych, Stephanum Petlyak, Matthaenum Kolarych, in Dumovcz, Emericum Gregorii Horvath generum, in Nowak ad Dumovcz, et Ambrosium Kolarych, in Kobylýak ad Dumovcz, die et loco in praemissis per nos evocatos et personaliter comparentes. Item contra Blasium Gallovych, Anthonium Kusnych, Nicolaum idem, Andream idem, Lucam idem, filium relictæ Ztublychkae, Simonem Petlyak, Michaelem Kolarych, in Dumovcz, Ioannem Kondrach aliter Novak, Paulum Gywanych, Ioannem idem, Marcum Nowoszel, Ambrosium Pyryn, Ioannem idem aliter Gyurgyevych, Ioannem Gallovych, Stephanum Zerssych, filium relictæ Ursulae Peczyk, in Jelkovcz, Petrum Dragchych, Gregorium Horvath, Simonem idem, Matthaenum Cherkovich, iuniorem, Matthaenum idem seniore necnon Mattkovich, Thomam Fundelych, Michaelem idem, Valentinum Novak, in Novak ad Dumovcz, Marcum Nohtych, Michaelem Klarych cum fratribus, Laurentium idem, Matthaenum,

Jagust aliter Kovach, Marcum Nowak, relictæ Cathæ Dovchez generum, Iacobum Dyanekov, Paulum Dyanechych, Blasium idem aliter Halowanya, Anthonium Gallovyh, Blasium Palyz aliter Vogryn, Petrum idem, Ioannem Nowak, Gregorium Palyz aliter Kolarych et Petrum Kolarych, in Kobylák existentibus commorantes per nos evocatos medio providi Ambrosii Hunych ad Dumovcz, in possessionibus præscriptis comitatuque prædicto Zagrabiensi existentibus commorantes per nos evocatos medio providi Ambrosii Hunych ad saepefatas portas lapideas dictæ areæ Capitularis personaliter reperti. Et quia dictus procurator magistratus similem omnino et eandem quaerelam, quam et qualem in secunda quaerela contra illos duos ibidem nominatos proposuit, coloni iterum personaliter comparentes idem quod illi duo in sui defensam responderunt. Procuratore magistratus iudicium petente nobisque cum caeteris assessoribus præfatis idipsum deliberantibus contra eosdem, quod contra illos duos secundæ quaerelæ pronuntiavimus, nempe quod hi poenam perfidiæ et rebellionis, amissionis scilicet capitum incurrissent. Caeteris autem in hac quaerela nominatis ac per nos medio prænotati Ambrosii Hunych evocatis, quia contumacia ducti a facie iuris et iustitiæ se se absentarunt neque ad proclamationem pro foribus Saedis iudiciariæ personaliter pomparere voluerunt præscriptos ac per totum Regnum Sclavoniæ persequendos capiendosque et capitis poena puniendos deliberavimus et pronuntiavimus. Pro eo vos universos et singulos comites, vicecomites, iudices nobilium et alterius cuiusvis, status dignitatis et præeminentiae homines in hoc Regno Sclavoniæ commorante harum serie requirimus et amanter petimus ut dum prædicti coloni modo præmisso proscripti et condemnati ad tenuta et possessiones vestras pervernerint eosdem vigore præsentium captivare permitetis, captivæ captivosque pro luenda paena iisdem per quos cum præsentibus requisiti fueritis magistratus dictæ Ecclesiæ Zagrabiensis puniendos tradatis, contradictione, inhibitione et repulsione dictorum convictorum et proscriptorum vel aliorum quorumlibet prævia ratione non obstando. Harum nostrarum sigillis nostro et egregii Petri Polchych, iudicis nobilium dicti comitatus Zagrabiensis impressione manuumque nostrarum subscriptione munitorum vigore et testimonio literarum mediante. Datum die et loco in præmissis, præscripta feria tertia proxima post Dominicam Reminiscere anno Domini millesimo sexcentesimo decimo.

L. S.

Lucas Chernkoczy, vicecomes, manu propria.
Petrus Polchych, iudex nobilium, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

31.

1610. ožujak 12. Novigrad.

Ban Toma Erdödy obavještava Zagrebački kaptol o mjerama koje je poduzeo da se spriječi bježanje kraljevečkih buntovnika u Ivaničku Krajinu i na vlastelinstvo Božjakovinu.

Reverendi domini amici et vicini observandissimi salutem et officii comendationem

Quæ nobis Vestrae reverendæ Dominationes de rebellium suorum Kraliencensium transitu ad confinia Iwanichensia et pertinentias de Bosiako scri-

bunt, ea ipsos facturos ex desperatione non ambigimus. Ego ex officio mihi eis pro figendis sedibus locum aliquem in suis territoriis assignent, quod et facturos eos omnino existimo, interim si Kraliocienses maiora moliri attentaverint Vestrae reverendae Dominationes in eos animadvertant. Da caestro easdem bene valere optamus. Datum ex Vywar in festo beati Gregorii papae 1610.

Vestrarum reverendarum Dominationum amicus et vicinus paratissimus comes Thomas Erdeody manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

32.

1610, ožujak 12. Beč.

Kralj Matija II naređuje banu Tomi Erdödyju da zaštiti Zagrebački kaptol pred pobunjenim seljacima.

Mathias Secundus Dei gratia Hungariae etc. rex,
designatus in regem Bohemiae, archidux Austriae,
dux Burgundiae, Marchio Moraviae, Comes Tyrolis etc.

Spectabilis et Magnifice, fidelis nobis dilecte. Quae nobis in commendationem fidelium nostrorum honorabilium Capituli ecclesiae Zagrabiensis de undecima die proxime elapsi mensis februarii, perscripsisti, ea ordine intelleximus. Cum autem ipsos capitulares, contra proterviam et insolentiam, contumacium subditorum suorum, haud melius, quam tua opera et auxilio, tanquam supremi in regno nostro Sclavoniae magistratus et bani nostri, vindicari et manuteneri arbitremur. Idcirco fidelitatem tuam benigne hortando, requirimus, tibique clementer ac firmiter committimus et mandamus, ut praefatum Capitulum Zagrabiense, quod in benignam regiam nostram protectionem et tutelam specialem, receptum, tuae protectione et defensionem committendum duximus, tum contra praefatos eorum contumaces et protervos subditos omnesque eorundem iniquas molitiones tum vero contra alios etiam quosvis violentos et indebitos eorum impeditores, turbatores et damnificatores, tueri, protegere et defendere atque in partibus illis, omnes simultates, molitiones, factiones et seditiones, pro tua in rebus gerendis, industria, diligentia et synceritate, antevertere, tollere et eliminare velis ac debeas, auctoritate nostra regia, praesentibus tibi hac in parte, per nos plenarie concessa et attributa. Iureque et iusticia mediante. Executurus in eo benignam et omnimodam voluntatem nostram, nec secus feceris. Datum in civitate nostra Vienna, duodecima die mensis martii. Anno Domini millesimo sexcentesimo decimo.

Mathias, manu propria. Valentinus Leepes, episcopus Nitriensis, manu propria. Himelreich, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

33.

1610, ožujak 20. Beč.

Kralj Matija II naređuje banu Tomi Erdödyju da u svim pitanjima štiti Zagrebački kaptol, koji je stavljen pod posebnu kraljevsku zaštitu.

Mathias secundus Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. rex, designatus in regem Bohemiae, archidux Austriae, dux Burgundiae,

marchio Moraviae, comes Tyrolis et Goritiae etc. Fidelibus nostris spectabili et magnifico Comiti Thomae Erdeody de Moniorokerek, Montis Claudii et comitatus Varasdiensis perpetuo comiti, regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano et consiliario nostro, necnon universis statibus et ordinibus dicti regni nostri Sclavoniae, simul vel divisim constitutis. Salutem et gratiam. Quoniam nos fideles nostros, honorabiles Capitulum ecclesiae Zagrabiensis simul cum universis rebus bonis ac iuribus eorundem quibusvis possessionariis, ubilibet et in quibuscunque comitatibus eiusdem regni nostri Sclavoniae existentibus et habitis, iustis utputa et legitimis in nostram regiam recepimus protectionem et tutelam specialem, vice et in persona nostra regia, vestrae duximus committendos tuitioni et protectioni. Ideo fidelitati vestrae et vestrum singulis harum serie firmissime committimus et mandamus quatenus acceptis praesentibus, praefatum Capitulum Zagrabiense in dictis universis rebus et bonis ac iuribus eorundem quibusvis possessionariis, ubivis et in quibuscunque supradicti regni nostri Sclavoniae comitatibus habitis et existentibus, iustis ut praemittitur et legitimis contra quoslibet violentos et illegitimos impetitores, turbatores et damnificatores, signanter vero contra protervos et insolentes eorum subditos et colonos Kralioczenses et Dumoczenses, qui immorigeros, inobedientes dominis eorum terrestribus contumaces sese exhibere, nec debitos labores et operas praestare et novas turbas moliri contendunt tueri, protegere et defendere eosque debitis modis et mediis compescere, omnimode debeatis et teneamini. Auctoritate nostra regia, praesentibus vobis hac in parte plenarie concessa et attributa. Iureque et iustitia mediante. Secus nullatenus facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Vienna vigesima die mensis martii, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo. Regnorum nostrorum Hungariae et reliquorum anno secundo. Mathias, manu propria. Valentinus Leepes, episcopus Nitriensis, manu propria. Himelreich, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

34.

1610, ožujak 25. Beč.

Kralj Matija II naređuje banu Tomi Erdödyju i hrvatskom saboru da pozovu kmetove iz Kraljevca da se pokore Zagrebačkom kaptolu, a ako i dalje ostanu nepokorni da ih strogo kazne.

Mathias secundus Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. rex. Designatus in regem Bohemiae, archidux Austriae, nux Burgundiae, marchio Moraviae, comes Tyrolis etc. Fidelibus nostris universis et singulis, reverendis, spectabilibus magnificis, egregiis et nobilius, prudentibus item ac circumspectis Comiti Thomae Erdeody de Moniorokerek, Montis Claudii et comitatus Warasdiensis perpetuo comiti, regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano et consiliario nostro, caeterisque universis Statibus et Ordinibus regni nostri Sclavoniae, simul vel divisim constitutis, praesentes nostras visuris, salutem et gratiam. Ex querulosa supplicatione fidelium nostrorum honorabilium Capituli ecclesiae Zagrabiensis nobis oblata atque etiam aliis fidedignis relationibus, summa cum displicentia intelleximus. Qualiter ipsius Capituli Zagrabiensis coloni et subditi Cralocenses nominati in regno hoc nostro Sclavoniae commorantes, nescitur unde moti, quave audacia et temeritate

ducti, Dei timore postposito et omni exuta verecundia, tanquam contumaces et refractarii, primo omnium, dicto Capitulo Zagrabiensi, dominis utpote eorum terrestribus, solitam oboedientiam denegare, paulo post etiam repugnare ac demum iudicialiter de tanta temeritate convicti et ab ipso Capitulo in gratiam recepti, variis iterum artificiis et practicis interpositis, manifeste tandem rebellare caepissent, eorumque protervia et temeritas eo usque processisset, ut perniciosa et aperta rebellione et insurrectione ipsorum perspecta, condigna punitione in eos necessario progredi oportuerit. Cum autem haec res sit pessimi exempli ac nisi debita animadversione illi mature obvietur, generalem rustice plebis insurrectionem facile excitare et ingentem cladem et vastitatem regno huic nostro et patriae vestrae dulcissimae ex insperato invehere posset, uti ex superiorum annorum tragicis actibus est perspicuum. Quapropter hisce malis motibus tempestive resistere eisque mederi cupientes, fidelitatem vestram benigne hortamur vobisque et vestrum singulis harum serie clementer ac firmissime committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus et praemis- sis sic ut praefertur, stantibus et se habentibus, primo omnium, tu Bane nos- ter, dicti Capituli Zagrabiensis refractariis et tumultuantibus subditis Cralo- censibus sine ulla dilatione et difficultate, tui in praesentiam convocatis et accersitis, ut a perniciosis suis conatibus et motibus desistere, dominis suis obedientes esse ac iudicio regni ordinario, iam completo, omnino parere, sese- que accomodare, ac in suis terminis pacifice et quiete continere, nihilque pe- nitus novitatis aut turbarum moliri debeant, nostro nomine strictissime illis iniungere et demandare. Quod si vero, in sua malitia et protervia perrexerint et iussis parere ac obedientes esse noluerint, extunc vos fideles Status et Or- dines, dicti regni nostri Slavoniae, tanquam in contumaces et rebelles insur- gere et pro tutanda et conservanda, in hoc regno nostro publica pace et tran- quillitate, illos iuxta demerita eorum ac in exemplum aliorum, severe casti- gare et punire, sicque omnem motum et rebellionem e regno hoc nostro tempe- stive eliminare et sopire. Atque si deinceps quoque, alii etiam simile quid attentaverint et novis rebus et motibus studere voluerint in illos pariter omni studio et diligentia attendere eosque confestim pro delictis eorum serio puniri curare, omnimode velitis et debeatis. Secus nullatenus facturi. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Vienna, vigesima quin- ta die mensis Martii anno Domini millesimo, sexcentesimo, decimo. Mathias, manu propria. Valentinus Leepes episcopus Nitriensis, manu propria. Himel- reich, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

35.

1610, vjerojatno u ožujku.

Zagrebački kaptol moli kralja Matiju II da seljacima iz Štibre ne dopusti seobu u Vojnu Krajinu.

Sacra caesarea ac regia Maiestas, domine nobis
clementissime.

Intimatum accepimus colonos nostros rebelles stibrenses dictos, Vestram Sacratissiman Maiestatem variis calumniis contra nos prolatis molestantes, apud eandem Vestram Sacratissimam Maiestatem instare, ut illis non solum licentiam ad confinia aliqua migrandi concederet, sed etiam illos mediantibus

officialibus suis militaribus in regno Sclavoniae existentibus ad eadem confinia transferri curaret. Tale quid facere ac promittere quia multa vetarent. Vetat in primis patrocinium quod Vestra Sacratissima Maiestas haberet in omnes ecclesias in provinciis suis constitutas, etiam in Zagrabiensem, patronorum etenim est ecclesias tueri, bona earundem conservare. Vetant etiam leges Hungaricae et Sclavonicae, super tali casu dudum latae, et per Vestram etiam Sacratissimam Maiestatem confirmatae. Vetant denique multa incommoda praeiudicia ac pericula quae inde provenire possint. Nam si id Vestra Sacratissima Maiestas fieri permetteret, non solum nobis ac ecclesiae nostrae sed etiam toti regno Sclavoniae praeiudicium, incommodum atque periculum proveniret. Nam aliorum etiam dominorum coloni exinde commoverentur et turbarentur et signanter illi qui per praedictos nostros rebelles colonos hactenus iam ad insurrectionem commoti suasi ac concitati sunt. Illi etenim ex tali praemissa migratione ac facta translatione certo certius rebellarent ideo ne praemissa incommoda, praeiudicia atque pericula exinde eveniant, Vestra Sacratissima Maiestas veluti dominum nostrum clementissimum ac regem iustissimum humillime oratum esse velemus, ne tale quid fieri promitteret, quod eandem Vestram Sacratissimam Maiestatem in praeiudicium iurium tam publicorum totius regni, quam etiam nostrorum privatorum, minime praemissuram speramus. A qua benignum super hac nostra humili atque decenti instantia exspectamus responsum.

Eiusdem Vestrae Sacratissimae Maiestatis
humillimi capellani
Capitulum ecclesiae Zagrabiensis

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

36.

1610, travanj 5. Jastrebarsko.

Ban Toma Erdödy nalaže službenicima grofa Nikole Zrinskoga u Božjakovini i drugima da vrata Zagrebačkom kaptolu kmetove koji su s kaptolskih posjeda pobjegli na njihove posjede.

Comes Thomas Erdödy de Moniorokerek, Montis Claudii et comitatus Varasdinensis comes perpetuus, Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banus ac Sacrae regiae Maiestatis consiliarius etc. Egregiis uni ex vicecomitibus et alteri ex iudicibus nobilium comitatus Zagrabiensis et Crisiensis salutem cum favore. Expositum est nobis nominibus et in personis reverendorum Dominorum Capituli almae Ecclesiae Zagrabiensis qualiter hisce superioribus proxime praeteritis septimanis et diebus coloni ac subditi eorundem Dominorum exponentium Kralocenses et Dumocenses in possessionibus possessionariis ipsorum exponentium Cralocz et Dumocz vocatis annotatoque comitatu Zagrabiensi existentibus habitis commorantes, nescitur qua temeritatis audacia ducti, levatis et assumptis secum universis suis rebus, quas per opportunitatem levare potuerunt, clam et occulte ex praelibatis possessionibus elapsi fuissent atque ad pertinentias Spectabilis ac Magnifici Domini Nicolai perpetui comitis a Zrinio et comitis comitatus Zaladiensis, castelli Bosiako, sessionesque egregationum Matthaei Brumani et Hieronymi Fumatich ac aliorum ibidem possessionatorum necnon ab bona aliorum nobilium ac etiam Magnatum, ab ipsis exponetibus coram clarius specificandorum in praellegatis comitatibus Zagrabiensi et

Crisiensi existentium habitorum, profugissent sedesque et diverticula ibidem sub tutela et receptatione officialium supradicti Domini Nicolai Comititis a Zrinio praemissorumque nobilium et Magnatum fixissent eosque iidem, nescitur qua ducti consideratione, in protectionem suam recepissent, in grave damnum et praeiudicium ipsorum exponentium valde magnum. Requisiti sumus itaque nominibus et in personis memoratorum exponentium debita cum instantia, ut eis circa praemissa de oportuno remedio provideremus. Cum autem iusta petentibus non sit denegandus assensus, ex eo etiam quod Maiestas regia, Dominus noster Clementissimus, praefatos exponentes in specialem suam tutelam receptos, protectioni et defensionem nostrae per speciales suas literas nobis commiserit concrediditque et demandaret, pro eo vos harum serie requirimus et hortamur ac nihilominus autoritate nostra iudiciaria qua fungimur banali vobis committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus et praemissis sic, ut profertur, stantibus sequere habentibus supradictos officiales antefati Nicolai Comititis a Zrinio, signanter vero Egregium Casparum Ztarchai, supremum gubernatorem praedicti castelli Bosiako, annotatosque Matthaeum Brumanum et Hieronymum Fumatich atque alios nobiles et etiam Magnates in praemissis comitatibus Zagrabieni et Crisiensi commorantes, ab eisdem exponentibus coram clarius specificantes primo quoque tempore adire ipsosque, si domi fuerint alioquin per hominem ipsorum in domibus residentiae suae, verbo nostro banali serio adhortare et monere, quatenus, nisi poenam in huiusmodi receptatores profugorum latam incurrere voluerint, universos praelibatos memoratorum exponentium profugos colonos cum cunctis eorundem rebus et suppellectilibus ipsis exponentibus mox et defacto integre restituant et refragantes eadem potestate, qua illos receptaverant, ad redeundum compellant. Et post haec quicquid ad contenta dixerint, fecerint vel responderint, nobis suo modo rescribere modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restituitis. Datum in arce nostra Jaztrebarzka, feria secunda proxima post Dominicam Palmarum, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo. Comes Thoma Erdeody, banus, manu propria. — Pečat.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

37.

1610, travanj 20. Zagreb.

Hrvatski sabor zaključuje da Zagrebački kaptol može po svim posjedima u Hrvatskoj hvatati kraljevečke i dumovečke kmetove.

Praeterea, quia coloni Kralocenses et Dumocenses eiusdem capituli Zagrabienensis ab obedientia eiusdem sese subtraxerunt apertamque rebellionem continent, eosdem iidem capitulares persequantur et capiant per totum regnum in quorumcumque dominorum et nobilium bonis reperiri poterint libere et sine impedimento.

Deinde cum suae regiae Maiestatis protectionales et plenipotenciales pro parte eiusdem capituli contra eosdem colonos nobis sint exhibitae, omnes domini et nobiles singuli, ubi tales reperiri et capi poterunt, una cum rebus eiusdem capitularibus et hominibus eorum adiumento sint, idem statutum suffragetur omnibus regnicolis in similibus.

F. Šišić, Hrvatski saborski spisi V, Zagreb 1918, 43.

1610, travanj 28. Zagreb.

Zagrebački kaptol donosi odluku o uvjetima pod kojima će ponovo primiti na svoje posjede odbjegli kmetove iz kraljevečke i dumovečke sučije.

1610. feria quarta dominicae Misericordia.

Reverendi domini Capitulum ecclesiae Zagrabiensis in sacrario constituti deliberarunt maturo consilio ratione colonorum rebellium sedis Kralevcz et Dumovcz, quod eos ad bona acceptant et acceptaturi sint, his sub conditionibus:

1. Decimas omnium uti antea, solvant, salvis etiam combinationibus, tempore gladinationis etc.
2. Sessiones volunt ordinari ad iugera 12 terrae arabilis pro singula sessione et ex foenilibus ut fieri poterit.
3. A singulis intedris sessionibus plastrum foeni unum dabunt.
4. Sessiones integrae ad medias dividi permittuntur, sed media, ad minus, numquam.
5. Vecturam omnem, omnis generis sic paragent, ut duo pecora singuli coloni dent ad vecturam, hoc est duo coloni currum unum facient.
6. Labores manuales omnis generis et fossuram vinearum prout iussi fuerint peragent et praestabunt.
7. Salvo eo quod ab aratura et falcatura eximentur.
8. Ordinarium a terris et foenilibus ut antea solvent.
9. Vaxam et labores regnicolarum et antea subibunt.
10. Singulis septimanis, ab integris sessionibus, quatour diebus, a mediis duobus, laborabunt.
11. Salvo eo, cum Zizium vel alio ad plures dies ire iussi fuerint, quos ibidem continuabunt, nihilominus habebunt condignam rationem domini, ut subsequentibus diebus pro continuatis diebus aliquantum releventur.
12. Et sic quoque dari (?), volutate dominorum iubente, si tota septimana laboraverint, sequenti manebunt domi.
13. In negligentes domini pro arbitrio suo animadvertent.
14. Pro refudendis expensis, laboribus, damnis, negligentis colonorum, a finita lite et appellatione revisa singuli coloni, dominis dabunt florenos centum, in pecuniis vel in valore, si vero statim, at pro posse in posterum.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

1610, svibanj 8. Požun.

Veliki prepošt Petar Domitrović obavještava kanonika Baltazara Napulyja o hvatanju Jurka Presneca i drugih seljaka koji su kao poslanici Kraljevčana i Dumovčana išli u Beč, kao i o koracima poduzetim da se seljački izaslanici u Beču onemoguće.

Admodum reverende domine fraterque in Christo observande, salutem et servitiorum meorum commendationem paratam.

Proficiscentibus nobis Vienna Posenium, casu obvii facti sunt nostris servis primates nostrorum Kraliocensium, utpote Georgius Preznecz, Valentinus Kuznicz, Dianechicz ex Dwmowecz, reliquorum nomina mihi non satis constant, quos uti Laurentius meus cognovisset, in illos statim iunctis sibi servis reverendissimi Domini Praelati nostri, qui eodem curru vehebantur, irruit prope oppidum Austriacum vulgo Tisemin dictum, ac Georgium Preznecz (qui Michaeli literato Scisciensi in curru assidebat) comprehendit comprehensumque funiculo obstrinxit, sociis duobus eiusdem Preznecz interea profugientibus, neque etiam praedicris setrvis eorundem notitiam sufficientem habentibus profugientium enim illorum duorum exactam si habuissent notitiam, veluti habuerunt Preznecz eisdem etiam ibidem comprehensissent. Progredientibus vero praedictis servis ultra, tres alios sibi obvios Kraliocenses pedibus iter conficientes exceperunt captosque simul cum praedicto Georgio Preznecz Posenium deduxerunt, qui cum de nocte inclusi fuissent in quoddam celarium curiae regni nostri ruinosum murum perfrugerunt exitumque sibi patentem fecere sicque fuge consulere, ad quas autem partes profugerint incertum habeo, puto tamen eosdem Viennam versus tendere patrociniisque ibidem supplices (appositis multis, quaetelis et lamentis contra Capitulum quaerere, qua de re ego et Reverendissimus scripsimus Reverendissimo domino Valentino Lepes) cancellario Suae Regiae Maiestatis Aulico, quod si casu ad patrociniis suum Viennae confugerint illudque implorarent, extunc sua Reverendissima Dominatio in gratiam utriusque nostrum, ob conservandas immunitates pristinae ecclesiae nostrae Zagradiensis in vigore suo et ob publicam tranquillitatem, dignaretur rebelles illos id diu non solum per ordinarios regni Sclavoniae iudices sententiatos, ast etiam ab universitate onerum regnicolarium in generali Diaeta praescriptos abicere gratiamque suam et favorem omnem eisdem derogare, tamquam authoribus, non solum privatae suae rebellionis, sed multorum etiam aliorum colonorum in Sclavonia existentium. Sed et agentem illorum quemcumque in praesentiam suam curam illorum venientem, signanter autem Michaellem literatum Scisciensem corripere velit, ut a tali assisteret coepto, ne videlicet partes talium rebellionis tuendas ulterius suscipiat, qui nisi a praedicto destiterit coepto et Regiae Maiestati et regnicolis Hungariae eundem deferendum duximus actionemque contra eundem instituemus. Scripta omnia quae ex praedictorum Kraliocensium parte praedictus Michael literatus Scisciensis, eorundem agens, apud se habebat, mihi tradidit in quibus nihil aliud continetur, quam variae communes quaerelae et supplices libelli variis linguis editi, partim ad Regiam Maiestatem, partim ad eiusdem consiliarios et supremos eorundem expeditores directi ac dirigendi. Attestatio quoddam sub nomine iudicum et quidem ipsius Apalenich emanatum etiam inter illa scripta reperta esse. Alia autem literalia instrumenta authentica nulla reperta sunt. Scripta haec omnia eorundem praesentibus adnexa ad manus fideles reverendissimi domini cancellarii mitto, ut iisdem Vestra Dominatio acceptis et perlustratis et ius nostrum magis defendere et conatum illorum eludere valeat, quae omnia per Vestram Reverendam Dominationem comunicata esse cupio Venerabili Capitulo tempestive, qua in re sicut se hactenus strenue gessit sua Reverenda Dominatio, ita etiam deinceps pro sua prudentia scio se gesturam, ne videlicet posteriora prioribus sequantur ex protervia et rebellionem rusticorum. Praesens negotium ratione praedictorum Kraliocensium dum Viennae cum Reverendissimo Domino nostro Praelato fuisset, Dominis, cancellario videlicet et Tiburtio ex parte Capituli pro posse meo commendavi, qui opem et operam suam, intuitu immunitatum ecclesiarum et

sedandae rebellionis, ne inde plura mala sequantur, polliciti sunt. Hoc ideo servanda duxi quia etiam Vestram Reverendam Dominationem, partibus suis et venerabilis Capituli defuturam minime addubito, quod diu ad vita (!) valere cupio. Posonii 8. Maii anno, 1610. Eiusdem Vestrae Reverendae Dominationis servus fraterque in Christo addictissimus Petrus Domitrovich, electus Quinqueecclesiensis et praeposirus maior Zagrabiensis.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

40.

1610, svibanj 29. — 1612, ožujak 29.

Zapisnik parnice koju je vodio podban Krsto Mrnjavčić na tužbu kneza Nikole Zrinskog protiv Zagrebačkog kaptola zbog pogubljenja petorice seljaka, hapšenja i drugih nasilja prema seljacima koji su prijavili seobu s kaptolskih posjeda na vlastelinstvo Božjakovinu.

Nos Christophorus Merniawchych de Brezovicza vicebanus Regni Sclavoniae ac comitatum Zagrabiensis et Crisensis comes. Domus pro memoria, quod nobis sabbatho proximo post Dominicam Exaudi in anno Domini millesimo sexcentesimo decimo transacto praeterito, ultimo videlicet die drei celebrationis brevium iudiciorum dictorum comitatum Zagrabiensis et Crisiensis, una cum vicecomitibus nostris, iudicibus nobilium caeterisque sedis nostrae iudiciariae iuratis assessoribus hic in civitate regia Montis Graecensis Zagrabiensis iuxta publicas dominorum et nobilium regnicolarum cum constitutivis novissime superius editas praescriptis comitatibus centenis sex diebus non obstantibus festis mixtim celebrare solitorum pro tribunali fidelitatis et constitutis easque quorumlibet querulantium iusto iuris tramite discutientibus egregius Stephanus Domianych legitimus procurator Spectabilis ac Magnifici Domini Domini Comitis Nicolai perpetui a Zrinio et comitatus Zaladiensis comitis, ut actorem, cum litteris procuratoriis eiusdem exhibuerat et praesentaverat certum processum causae, inter eundem dominum comitem ut actorem ab una parte, vero ab altera reverendos dominos Capitulum Ecclesiae Zagrabiensis veluti in causam attractos et in causa praesenti triumphantes ratione et pretextu licentiationis certorum colonorum eorum dominorum Capitularium ad bona dicti domini Actoris Bosiako nuncupata in hoc comitatu Zagrabiensi et pertinentiis combusti castri Bosiako existentium, iuxta contenta Articuli per egregios Stephanum Apalenyh de Adamowcz iudicem nobilium et Matthiam Gluhak de Sawlowcz iuratum dicti comitatus Zagrabiensis licentiatorum et clarius in litteris sententionalibus dictorum iudicis nobilium et iurati denominatorum in hanc sedem nostram iudiciariam transmissae inque duos processus divisae et quidem priorem in possessione Reverendorum dominorum Capituli Kralioocz feria quinta proxima post festum Nativitatis beati Ioannis Baptiste, alter penes novum impetratum ratione eorum colonorum licentiatorum in eodem processu denominatorum feria tertia proxima post festum beati Laurentii martiris in anno Domini millesimo sexcentesimo nono transacto praeterito per eosdem iudicem nobilium et iuratum celebrato et per nos in hac sede nostra iudiciaria maturius revisae et iudicatae pront id et hoc litterae adiudicatoriae sententionales nostrae in hac civitate regia Montis Graecensis Zagrabiensis feria secunda proxima post festum beati Matthaei apostoli et evengelista in praescripto anno Domini millesimo sexcentesimo nono transacto datae sigilloque nostro iudiciali

authentico munitae et roboratae in eademque sede nostra publicatae clarius exprimerent. Nempe quod a singulis colonis licentiatas tres floreni hungaricales pro onere prohibitionis deponi deberet, quodque iidem coloni ex bonis eorundem dominorum Capituli in possessionibus praescriptae Kraliocz, Jelkowcz, Czerye, Dwmowcz et unaque Kobiliak ac Nowaky in pertinentiis Ecclesiae Zagrabiensis et comitatu Zagrabiensi commorantes libere abire non possent nisi solutis solvendis iuxta summam debitorum penes eisdem iudicialiter impositam neglectum et contumatiarum penes iuramentum super eisdem debitis per reverendum dominum Gregorium Nenadych canonicum et tunc decanum Capituli Ecclesiae Zagrabiensis coram iisdem iudice nobilium et iurato de sede nostra iudicaria ad exentionem dictarum litterarum adiudicatoriarum exmissis praestitum, sicuti eadem litterae exentionales testimoniales sigillis anotatorum iudicis nobilium et iurati roboratae in eadem possessione Kraliocz duodecima die octobris in praescripto anno millesimo sexcentesimo nono transactae limpidius testantur.

Quo quidem processu praescriptae causae in hac sede nostra iudicaria producto, praenominatus Stephanus Domianich pro dicto domino principali suo proposuerat penes prohibitam, quod domini Capitulum non expectato licentiationis certorum colonorum de possessionibus Kraliocz, Jelkowcz, Czerye aliisque ibidem convictionis fine, certa etiam et iuridica interveniente post conventionem eorum colonorum dictorum possessionum prohibitionem, nonnulli primo videlicet captivati deinde torturati et acriter questurati in arce Zagrabiensi secunda die mensis aprilis in anno praesenti, nimirum providi Petrus Pahorych, Georgius Merdetych, Emericus Pawlekovich et Lucas Ztublych et Matthaeus Foger, tandem longa captivitate detenti et viribus eorum non administratione cibi et potus exuti, 27. mensis praefati aprilis inexpectato ut praemissum est certo et iuridico fine in area eorum Capitulari convocatis inquilinis eiusdem areae ipsorum manibus armatis, oclusis universis portis, per Turcam captivum miserabiliter et praeter omnem pietatem christianam decolati; sed nec hiis (!) contenti adnotati Capitulum providos quoque Laurentium Mahenych, Ambrosium Hwnych, Fabianum idem similiter licentiatos sub eadem prohibita longa captivitate in carcere ipsorum Capitularium Infernum, vulgo Pekell per eosdem appellato, miserabiliter et inmisericorditer fere integros tres menses detenerunt et sic eosdem sub fideiussorum cautione ablatis ipsorum rebus et pecoribus dimiserunt. Verum nonnullos hoc etiam tempore in eodem terribilissimo carcere Pekell nuncupato detinerent, reliquos vero ut potissimum Georgium Preznez licenciatum domum destruxerunt, universa pecora resque mobiles et clenodia quoque domus abripuerunt. Thomae quoque Zakolych unam vaccam mulgibilem similiter abegerunt et sic res praedictas ablatas pro seipsis inexpectato ut saepe allegatum est fine iuridico litis intermedio ac pendente prohibitionem usurpassent et quo ipsorum voluntati placuisset fecissent eosque gladio et captivitate mulcassent rebusque mobilibus privassent, ut praemissum est contra publicam Regni istius Sclavoniae consuetudinem et etiam Decretum Ferdinandi imperatoris super licentiatione colonorum editum, in quo quidem Articulo Regni Sclavoniae extat, ut si quis error commissus in processu praedictorum colonorum licentiatorum Kralioczensium et aliorum extaret, ut in primitus celebrandis iudiciis comitatuum huiusmodi error emendari et reformari ulteriori quoque processu admissio deberet et sicut dicti Capitulares tam Articulum praemissum super licentiatione fundatum Ferdinandi imperatoris quam praetacti Regni Sclavoniae in praemissis omnibus violarunt. Super qua quidem violatione contempta iuridica et hactenus observata prohibitionem pe-

teret dictus procurator dicti domini Comitis et Actoris de praemissis omnibus actibus iudicium et iustitiae complementum sibi impertiri dictosque Capitulares in amissione dictarum possessionum et per consequens colonorum licentiarum convinci et aggravari.

Protestatur procurator Capituli super eo, quod procurator domini Comitis diceret Capitulares colonos capitibus truncasse, alios captivasse et petit testimoniales cum protestatione ne videatur in praesentem causam, querelam, terminum, diem consensisse. Dicunt per Andream Draganych procuratorem suum, quod haec causa non esset huius diei, quia etiam procuratores domini Actoris allegarunt et sibi iustitiam elargiri iuxta consuetudinem huius Sedis. Ideo petit causam praesentem in suum legitimum diem et tempus differi. Actor dicit quod in levationem In causam attractus consensisset dum testimoniales petivisset super sua protestatione. Differtur praesens causa in futuram sedem, quia seriem excedere nefas est et erit prima suo die.

Anno Domini 1611. levata feria quinta proxima post Cinerum. Pro domino Actore Stephanus Domyanych cum eiusdem. Pro dominis In causam attractus Martinus Bwsanych cum eorum et dicit se nescire Lector levatae quae essent apud ipsum originalia in quorum dorsalibus plures levatae ipsorum scriptae actoresque mandarent in eorum processibus etiam reliquae levatae scribi forte debuissent. Ideo peterent informari de levata perlecta et eiusdem levatae se in suis originalibus non esset peteret par. Procurator Actoris cum protestatione qua supra dicit diversa esse acta primo ingressu litis et responsionis domini Actoris verba prolata derogatoria, nempe famae et honori officioque non solum domini notarii sed etiam totius Sedis a praesenti utrumque figurata et delineata explicatione suae responsionis, in quo aperte literes et levatam redarguisset nescire se unde levata postrema in processu irrepsisset neque eum hactenus in rerum natura visa aut audita, quia ab originalibus omnino discrepant, quae cum omnia et singula Sedes recognoscat et palpabili negatione tangat, explicatione posteriorem priores responsiones neutiquam revocare aut in alium sensum trahere potest. Sed iuxta Decreta Regni de eiusmodi publica officia gerentibus diffamatoribus et delatoribus non occultis aut privatis sed publicis peteret iudicium. Paria autem non dari et quo ante ingressum litis peteri debuisset. In causam attracti dicunt ut supra. Deliberatum est, quod postquam dominus Lector de levatis praecedentis sedis dubitare se publice dixisset et de ipsis se nihil scire, constaret autem ad acta ipsa earum levatarum tunc enim respondisse et protestatum fuisse contra ipsum dominum Actorem. Ideo dominus Actor in violatione sedis convincitur, paria autem non dantur ex quo intempestive post tot allegationes ea petivisset. In causam attractus protestatur super deliberatione et dicit quia ipse praesens non fuisset neque in hoc Regno et ex eo nec scivisset aliquid de levatis, de quibus dubitari et dubitatione interrogari licuisset. Et propterea si iuris est peteret sanio rem deliberationem, quia peteret ex ipsa levata nomen ipsius non extari et ideo peteret sanio rem deliberationem et esset in negotio Regni nec esset quicquam dictum contra auctoritatem sedis. Actor dicit dubio rem esse aliam et diversam rationem a seriis affirmationis. Constat autem dominum Lectorem expressis verbis postremae deliberationi derogasse. Ideoque praesentem explicationem tam non herere neque post latam sententiam in eiusmodi casu violationis videlicet sedis allegationes admitti. Verum de vigore iuris iuxta Decretum anni 1604. Rudolphi imperatoris et regis et Decretum Maximiliani regis Posoniense super delatoribus iudicium ordinariorum, prothonotarii et viceprothonotarii aliam poenam adscriptam et denotatam esset. Super qua quidem non ageret procurator, sed

deliberationi sedis inhaereret, quantum ad violationem ut in posterum etiam si iuris erit aliam viam sibi ingredi liceat. Lector dicit ut supra et petit sanio-rem deliberationem. *Deliberatum est* licet dominus Lector asserit se eo praetextu dixisse se nescire de levatis ipsis quicquam quod tempore levationis causae extra Regnum fuisset, quia tum in persona procuratoris Capituli et eiusdem ageret. Ideo non dominus Lector sed procuratores Capituli convicti silentarii (!) esse debent eo usque donec solverint solvenda, id est poenam infamiae videlicet centum florenos. Actor submittit sponte convictionem in dominum Lectorem et idem lector paret deliberationi. Lector protestatur et appellat. Actor non admittit nisi depositis deponendis et interim de silentio iudicium, idem est iudicium et solvant procuratores Capituli antequam solvant, sint silentarii. Quantum ad convictionem attinet dabuntur testimoniales deliberationis praesentis. Actor protestatur et appellat. Actor non admittit nisi solutis solvendis. Actor interea petit iudicium de colonis prout in sede praeterita et petit perlegi ultimam levatam proxime praeterite sedis ex qua adstabit postulatio iuridica procuratoris domini Actoris et sedis superinde deliberatio et dilatio ad primum videlicet diem praesentium iudiciorum. Quod vero attinet ad praetensae infamiae poenam florenorum 100 illa soli sedi cedit, quia illa est laesa. Procuratores domini Actoris protestantur et petunt sanio-rem deliberationem, quia procuratores domini Actoris ex causa domini principalis sui, quam dominus Lector publice redarguisset ansam et materiam actoream contra eum dominum Lectorem et principales suos dominos videlicet Capitulares assumpsissent, ursissent et iudicialiter in convictione obtinuissent. Ideoque a rata sua tertia portione excludi nullatenus potuissent, neque possent, quandoquidem nulla tertia persona in litem sese intromisisset aut intromittere voluisset neque quadraret huc exemplum illatum per dominum notarium, quia diversa est ratio huius et illius casus. Hic enim aperte dominus principalis noster fuisset redargutus ex quo causa resultasset inter privatas personas, negotium actum fuisset. Ideoque de tertia sibi cedere petunt satisfactionem et sanio-rem deliberationem. Nam ex levatis ipsis pateret (!) Actor et In causam attractus. In causam attracti dicunt et protestantur, quod dispositio poenae in parte ne praedictet appellationi superius fiendae. Idem est iudicium ut supra. Quantum ad postulationem tertiae partis praetensae poenae, nam soli laese personae cedit mulcta. Medietatem autem videlicet quinquaginta florenos si in instanti In causam attracti deposuerint ratum sedes habebit, sin minus debebunt silere ut supra. Dominus Actor protestatur super deliberatione et appellatione ut liceat de integra coram suo competenti iudice agere et petit perlegi levatas posteriores sedis praeteritae et leguntur. Lectis procuratoriis Actoris iuxta priores allegationes et legitimas postulationes peteret iudicium. In causam attracti dicunt cum protestatione Actorem ipsum calumniose prosequi actionem, quia consopitam causam iudicialiter determinatam et exemtam levaret et prosequeretur in cuius allegationis suae documentum exhibet sedi, sententiam finalem sedis huius et exemptionales eiusdem sententiae. Procurator Actoris protestatur de allegatione calumniae, cum solita protestatione petit par productorum. In causam attracti dicunt se pro informatione sedi produxisse, paria autem universorum processuum in priori processu causae eiusdem vel accepissent vel accipere debuissent et propterea paria illis non dari, potissimum autem, quod ipsi tempore discussionis et revisionis in hac sede vicebanali appellantes fuissent. Procurator Actoris dicit paria merito et de necesse in iudicio contradictorio dari et potissimum removendam intentionem et acquisitionem Actoris calumniam allegasset et in eius probam binas quasdam litteras produxissent, quarum sub

sigillo prout et antea petunt par. In causam attracti dicunt ut supra. Dantur paria productorum et protestatur. Notarius manu propria.

Anno Domini 1611. levata feria sexta proxima post tertiam dominicam Adventus Domini proxime praeteritam, quinto die iudiciorum. Pro domino Actore Stephanus Domianych cum eiusdem et docet intentionem suam iuxta deliberationem humano testimonio egregiis videlicet Christophoro Wragowych, Petro et Christophoro Othmych ac insuper submittit recognitioni sedis prohibitionem unius causae et convictae quidem unito dumtaxat onere et gravamine persolvi et exonerari. Petit itaque onere deposito reliquum quod superfluum depositum est restitui. Peracto huiusmodi documento Capitulares dicunt cum protestatione ne videantur in aliquam definitae causae discussionem novam se immittere, dicunt dominum Comitem poenam calumniae hic evadere non posse, quia definitam omnino exemptioni commissam et exemptam causam de novo suscitarent. Quod autem definita sit probant processu appellato in hanc sedem approbato per eundem et ad exequendum iudici priorem exmissam ac sententia exemptionis, quam in praeterita sede meminerunt se produxisse et eiusdem paria dominum Comitem accepisse de prohibita quoque quam praetendebant, dominus Comes sedis huius deliberationem finalem et expressam latam fuisse, prout ex schaedta sibi ex sede data testatur. Et praeterea si causa haec definita non fuisset omnimode ad executionem per sedem exmissa non fuisset. Praeterea in Congregatione publica dominorum regnicolarium huius Regni feria tertia proxima post dominicam Quasi modo in anno Domini 1610. celebrata, facta propositione et querela, quemadmodum Kraliocenses a fidelitate Capituli exorbitassent ac forte haberent ex regnicolis aliquos vel instigatores vel consultores quorum consilio freti talia attentarent. Ideo domini regnicolae in eisdem constitutionibus suis contra tales consultores qui fuissent vel futuri essent salvando tamen processum legitimum partium hactenus celebratum per modum proscriptionis colonorum eorum dataque licentia Capitularibus per homines suos prosequendi eos per quorumcumque dominorum et nobilium bona, Protectionales etiam pro parte eiusdem Capituli acceptatas ibidem ac definitum, ut ubicumque coloni dicti reperiri possent capite una cum rebus eorum eisdem Capitularibus et eorum hominibus dari debere, hinc est quod tam ex processibus executis, quam ex deliberationibus dominorum regnicolarium constet, aperte definitam hanc causam plene et plenarie fuisse, prout dictum est. Litterae remissionales exemptionales testarentur. Ideo dicunt, quod ea de causa calumniae poenam propter suscitationem evadere non possent, quia super praetensa prohibita deliberatione finali accepta Capitulares executionem sententiae petiti sunt ex eo quod dominus Comes iuxta sedis deliberationem prohibitam non deposuisset tunc et addunt Capitulares cum praemissa protestatione ne videantur in hanc ulteriorem vel levatam causam consensisse, declarationis ergo, quod et, hoc dato et non concesso, prohibita plurium personarum ad capita licentiarum deponi non debuisset, cuius contrarium Capitulares faterentur et deliberationi sedis huius productae omnino assentirent et eidem subscriberent tum adhuc deposita prohibita legitima non fuisset, una depositione propter plures villas seu possessiones in quibus licentiati coloni habitassent et de quibus sese licenciassent. Attendisset autem sedes haec rationes Capitularium in deliberatione super prohibita ad capita persolvenda, quod singuli colonorum sese per depositionem singulorum duorum denariorum licenciassent. Item quod contra singulorum colonorum gravamina et excessus quaestio iudicialis in processu fuisset ipseque dominus Comes in singularibus

personis colonorum licentiarum violationem Articuli ursisset et proposuisset tentassetque ipsos Capitulares multiplicatis singularibus in violatione Articuli convinci. Ideo dicunt se nullam ulteriorem causam super licentiatione iudicialiter definita cum domino Comite habere, sed pro intentata noviter definita causa eundem in poena calumniae convinci postulaverant. Procurator domini Actoris dicit hic de consultoribus quorumvis colonorum dominorum Capitularium non agi, sed de processu litigionario pendulo sub prohibitione, cuius onus legitime depositum domini Capitulares percepissent neque deliberatio Regni super aliis defectibus subditorum eorum dominorum In causam attractorum haec trahi possit, quandoquidem non sit de essentia licentiationis et licentiatione diversa sit a repetitione. Coloni etenim secundum sessiones illorum singuli iuxta Decreta Regni licentiarum consueverunt repetito eorum et quidem plurium uno eodemque contextu et processu fieri et celebrari potest et consuevit, quod et in hac causa iudicialiter factum est. Neque per ipsos dominos Capitulum unquam impugnatum ut patet ex processu. Coniunctim enim et non divisim seu singulariter dominus Comes eosdem licentiatos colonos sibi dari iudicialiter postulasset diversaque essent acta comitatus a deliberationibus Regni, quae processum iuridicum nec sustulerunt nec prohibuisse potuerunt. Probam itaque iudicialiter deliberatam iuxta factam oblationem in pendula sub prohibita causa acceptari petunt. Sed in supplementum si forte iuri congruum et necessarium videbitur etiam processu ipso probari parati erunt. Capitulares cum eadem qua supra protestatione priorem repetunt et dicunt exempla aliqua vel testes aliquos, ullos esse necessarios contra sedis deliberationem, quam sedes ipsa perpensis et ruminatis legibus et consuetudinibus super depositione huius prohibitaefecissent ac sub sigillo et propria domini Vicebani et Notarii extradidisset prout id ipsa sibi sic data sententia probat. Ex hoc enim fundamento causa tandem remissa fuit et exempta, ob cuius nunc talem suscitationem in poena calumniae dictum dominum Comitem convinci postulant.

Procurator domini Comitis priora pro repetitis habendo addit post levatam prohibitionis onus litteras extradatas nullius fuisse firmitatis et neque sub litis potentia ad aliquam exemptionem procedere potuisse quandoquidem iuxta vetustissimam aprobatam consuetudinem Regni extradata iudices nobilium publice et cum proclamatione fieri debeant et sub huiusmodi iuridicis remediis etiamsi extradarentur nullius sint vigoris et firmitatis. Accedit post hosce universos processus aliam iudicialiter superius consentaneam esse deliberationem et quidem citra reclamationem dominorum Capitularium, in qua domino Comiti super usu depositionis oneris prohibitaefecissent proba et documentum est inventum et deliberatum, cui quidem iudiciariae deliberationi sese accomodando probant ut supra. Capitulares replicant super remedio prohibitionis cum eadem qua supra protestatione, quod donec illud remedium pro domino Comite peteret se non processisse cum sententia, sed prius ex deliberatione huius sedis iudiciariae anihilatum illud remedium fuisse ex sic causam ad exemptionem remissam et exemptam fuisse. Ideo peterent ut supra quod docent processus et nihilominus dicunt, quod domino Comiti Capitulares colonos licentiatos, qui apud ipsos essent non sunt negaturi, dummodo onera ipsorum in quibus iudicialiter convicti sunt persolvat. Imo liberaliter cum possessione ipsa et castello domino Comiti donaturi sunt. Procurator domini Comitis refert se ad deliberationem sedis cum repetitione priorum et probat ut supra secundum deliberationem sedis. Capitulares peterent Actorem in poena calumniae convinci. Deliberatum est quod utraque partium producant originalia ex quibus litterae

adiudicatoriae sunt confectae cum levatis in sede scriptis et tunc recipient iudicium. Capitulares dicunt se nihil amplius habere, quam quae producunt. Procurator domini Comitis protestatur super eo quod et dominus Notarius et sedes bene recognoscunt super prohibitione eam ipsam deliberationem esse consentaneam, quae in processu exprimeretur et conformem fuisse processum signaturarum in sede exceptari cum hoc eodem processu collato cum signaturis, quod etiam subscriptione sua Notarius roborasset, denique iudices ita processum esse unanimiter recognoscerent. Si itaque in processu dominorum Capitularium ea ipsa deliberatio ex inadvertentia striptorum omissa, quandoquidem huiusmodi errores et defectus semper sint emendabiles ascribetur in eundem dominorum Capitularium processum correctoque processu locus detur probae. Idem est iudicium ut supra. Notarius manu propria. Dominus Comes protestatur de deliberatione et appellatione. Capitulares praemissa protestatione petunt praemissarum levatarum et signaturarum par. Datur, Notarius manu propria.

Anno Domini 1612. levata feria sexta proxima post dominicam Invocavit proxime praeteritam, quinto die iudiciorum.

Pro actore Stephanus Sosstarych cum eiusdem et petit perlegi praecedentes levatas et dicit iuxta priorem suam postulationem ex causis et rationibus inibi conpraehensis petit iudicium. Quandoquidem sub causa indeterminate et sub prohibitione iudiciariaque deliberatione pendente miserabilis omnino et inaudita in hoc Regno contra licentiatos indemnes et innocentes colonos executio peracta sit. De onere autem prohibitionis satis superque intentionem suam dominus Comes comprobavit et ex hoc ipso processu, quem pro originali haberent omnem intentionem suam comprobaret. Ideo nihil restat, quam ut processus partis adversae in contrarium productus, qui minus quam originales continent et ex eo etiam expediri non potest sub litis pendentia per omnia et annihilaret iudiciumque super eiusmodi indebita executione et iustitia ipse domino Comiti impendatur. Pro In causam attractis Martinus Bozdogh cum eorum dicit cum praemissis in aliis levatis protestationibus repetita etiam esse volens supra allegata dicit dominum Actorem poenam calumniae ex huiusmodi intantatione definitae causae evadere nullo modo posse peteretque eum convinci. Nam prout et ante allegaverat se definita causa post remissionem ad executionem processisse, produxisse se antea sedis huius authenticas et sigillatas finales adiudicatorias penes quas etiam iudex nobilium cum iurato executionem fecisset, prout haec omnia etiam nunc iisdem sigillatis sententiis probaret et peteret ut supra in poena calumniae dominum Actorem convinci.

Procurator domini Comitis productorum petit par collateraliter sub sigillo et dicit causam omnino pendulam esse ex rationibus et demonstrationibus suprapositis. Constat enim processum sigillatum seu adiudicatorias extradatas multo minus continere originalibus, quae in praesentiarum adessent. Et praeterea testimoniales domini Notarii declararent et dilucidarent casum Capitulares nempe processum originalem domini Comitis pro suo ad sese recepisse, ubi levatae simili modo conformari debuissent et sic levata ultima super proba assumpta de prohibitione et oneris solutione carente, processus seu litterae adiudicatoriae ad instantiam dominorum Capitularium fuissent extractae contra evidens ius litis pendentiae domini Comitis. Ideo peteret easdem litteras Capitulares propter huiusmodi manifestum defectum et sub litis pendentia cassari. Et iudicium de eiusmodi indebita peracta caede miserorum innocentium colonorum. In causam attractus protestatur super praemissis et cum praemissis etiam protestationibus quo ad paria petita dicunt dominum Comitem

exhibitorum nempe litterarum sententionalium et exemptionalium habuisse par iudicialiter, ut ex praecedentibus levatis patet.

Quod autem ad praemissa quaedam originalia dominus Comes allegat. Protestantur Capitulares se nullas domini Comitis litteras vel hic in sede vel alibi factum causae praesentis continentes ullibi accepisse nec haberent vel habuissent. Et propterea super huiusmodi allegata iniuria peteret iudicium et maxime ex eo, quod procurator domini Comitis paulo ante dixerit haec esse originalia in quibus scriberetur. Et propterea constaret ex praecedenti levata, priores levatas in processu domini Comitis fuisse scriptas, ubi ex eo, quod Lector tempore earum levatarum absens fuisset nec habuisset easdem processui suo adscriptas dubitaretque subsequenti postea levata de eisdem per hanc sedem ob dubitationem huiusmodi convictus in violatione sedis pronunciabatur, ex quo constat praecedentes illas levatas non in Capitularis sed in domini Comitis processu fuisse scriptas. In sede autem non nisi notarius iuratus Regni levatas calamm excipiebat. Hanc autem quam praetendunt deliberationem in adiudicatoriis omissam iuxta id, quemadmodum conscripta, producit contrarietatem habet et non de manu Notarii sed ex procuratoris domini Comitis et ideo peteret ut supra.

Procurator domini Actoris iterato protestatur de iniuria sedi per dominum Praepositum etiam modo illata ubi processum iudicis nobilium verum et originale compertum, super cuius obiurgatione et in praecedenti sede officio lectoratus fungens iuridice fuisset convictus, in dubium vocare praesumat. Certum est autem vel ex ipsa deliberatione et convictione sedis hunc nobis pro originali processu esse, indeque cum subscriptione Notarii et relatione datum. Ideo allegationes dominorum Capitularium contra litis pendentiam nihil omnino evincerent sed manifesto declararent assertionem procuratoris domini Actoris veram et legitimam. Et ideo iudicium et iustitiam super indebita truncatione miserabilium personarum ac cassatione et annihilatione producti processus seu litterarum adiudicatoriarum ante decisionem litis emanatarum et de poena redargutionis litterarum iudicialiter pro vero et legitimo processu compertam.

In causam attracti dicunt proxime praemissa se ea de causa in testimonium dixisse et allegari ex quibus constaret processus domini Comitis apud eum fuisse, non autem apud Capitulum et propterea peteret (!) ut supra iudicium.

Procurator Actoris priora repetit cum petitione parium productorum et poena vocationis in dubium processus In causam attractorum de calumnia et iniuria peterit iudicium.

Nos igitur auditis praemissis procuratorum partium in hac sede nostra iudiciaria formaliter per Notarium sedis de verbo ad verbum exceptis mutuis allegationibus et responsis habitoque cum dictis vicecomitibus nostris, iudicibus nobilium caeterisque sedis nostrae iudiciariae iuratis assessoribus mutuo tractatu sanae deliberatione praehebita *deliberavimus tali modo*: quod ex quo dominus Actor et domini In causam attracti prodixerunt litteras adiudicatorias authenticas nostras sub sigillo nostro vicebanali iudiciali authentico et propria Notarii sedis nostrae iudiciariae sub eodem tenore, ideo eisdem litteris adiudicatoriis locus datur, quae ratione licentiationis colonorum in rem adiudicatam transierunt. Litterae autem sola sub Lecta Notarii nihil evincerent contra easdem litteras nostras authenticas. Quod vero ad interemptionem colonorum attinet partes procedant suis modis. Calumnia vero nulla. Actore adiudica-

tionis paria patente et appellante, In causam attractis autem appellationem non admittentibus quia esset contra Articulum. In sede enim comitatus causae colorum licentiatorum finaliter deciduntur. Actoris procurator responderat admitti appellationem extra dominium nobis deliberantibus non admitti appellationem contra Articulum Ferdinandi regis anni 1556. art. 28. Actore super deliberationem protestante et iterum appellante et paria deliberationis petente nobisque ea ipsi dantibus et concedentibus. Datum in dicta civitate regia Montis Graecensis Zagrabiensi feria sexta proxima post Dominicam Invocavit proxime praeteritam, quinto scilicet die diei celebrationis brevium iudiciorum nostrorum termini praenotati anno Domini millesimo sexcentesimo duodecimo.

Idem Vicebanus et comes.

Pečat

Lectum et correctum in additione nominis Gregorii Nenadych etc. et aliquot locis per Notarium, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

41.

1610, svibanj 29. Jastrebarsko

Ban Tomo Erdödy ispričava se Zagrebačkom kaptolu zbog pljačke banske vojske u Kraljevcu. Za pobunjene Kraljevcane smatra da se moraju s Kaptolom pomiriti i podložiti njegovoj volji.

Reverendi domini amici vicinique observandissimi salutem nostrique paratam comendationem

Quae circa pecora Kraliocziensium praeteritis diebus acciderunt haud grato animo intelligere potuimus. Vicecapitaneus Petriniensis licet a nostra auctoritate non dependeat, tamen ut muneri nostro satisfiat, eundem per litteras commonefaciemus, ut a bonis rebusque tam Vestrarum reverendarum Dominationum quam aliorum regnicolarum omnino cum suis militibus abstineat et ablata in specie vel precio equivalente restituat. De Kraliocziensium censereamus, ut oportune aliquo medio Vestris reverendis Dominationibus reconciliarentur et ad obedientiam reducerentur, quod et ex ecclesiae utilitate, nostro iudicio foret et divina indignatio quae plerumque eiusmodi controversiis et dissidiis commonetur, evitari posset. Haec Vestris reverendis Dominationibus causa sanioris eligendi iudicii significare voluimus quas bene valere optamus. Datum ex Jastrebarzka 29. Maii 1610.

Vestrarum reverendarum Dominationum amicus et vicinus officiosus Comes Thomas Erdeody m. p.
Reverendis dominis Capitulo ecclesiae Zagrabiensis dominis amicis et vicinis nostris observandissimis.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

42.

1610, siječanj 25. Zagreb.

Čazanski knez Blaž Halovanić i Grgur Novak u ime cijele općine izjavili da priznaju Zagrebački kaptol za zemaljskog gospodara, ali da tlaku ipak neće davati sve do povratka svojih poslanika kralju.

Nos Capitulum ecclesiae Chasmensis, memoriae commendamus per praesentes, quod providi Blasius Hallovanich sedis seu iudicatus Dumovcensis viceiudex seu vaivoda et Gregorius Nowak, subditi venerabilis Capituli Zagrabiensis de Kobyljak, suis ac totius sedis antedictae seu iudicatus Dumovcensis, nominibus et in personis, coram nobis personaliter constituti, retulerunt in hunc modum: Qualiter iidem subditi iam fati Capituli Zagrabiensis, sedis videlicet antedictae seu iudicatus Dumovcensis in comitatu Zagrabiensi existentis habitae universi, ad instantiam eorundem dominorum suorum per decanum eiusdem Capituli et iudicem videlicet Gregorium Kolarych de dicta Kobyljak, sub poena amissionis honorum et capitum ad reddendam inobedientiae suae rationem in praesentiam ipsorum dominorum suorum sigillo eorundem fuissent citati. Qui viso sigillo et imperio praenotatorum dominorum suorum percepto, sigillum quidem, eo quo decuisset honore recipissent ac sese iisdem dominis ipsorum parere velle fuissent polliciti, nullos tamen labores, ante redditum legatorum suorum quos ad regiam Maiestatem iam pridem expedivissent per quos quid facto opus foret informentur, vel tertiae antequam venerabile Capitulum regiam voluntatem eisdem, de futuro ipsorum statu omnimodam, medio aliquo fidedigno significaverit, vellent praestare. In cuius rei fidem et testimonium, praesentes litteras nostras, iisdem dominis Capitulo ecclesiae Zagrabiensis, iure ipsorum futuram ad cautelam dandas duximus. Datum Zagrabiae in festo Conversionis beati Pauli apostoli. Anno Domini millesimo sexcentesimo decimo.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

43.

1610, rujan 23. Zagreb.

Na tužbu Zagrebačkog kaptola i Andrije Bedekovića Hrvatski sabor određuje da se hvataju odbjegli kmetovi.

Conqueritur Capitulum ecclesiae Zagrabiensis contra vagos colonos fugitivos Kraliowczenses, quod ipsi plurima maleficia et damna subditis eorum inferant. Eatenus etiam Andreas Bedekowich contra suos colonos fugitivos, qui in bonis Otmich et aliorum resident. Iubetur ergo publice vaiwode Bedekowych, ut eos capiat et in vincula domino Bano tradat.

F. Sišić, Hrvatski saborski spisi V, Zagreb 1918, 52.

44.

1612, travanj 23. Sombatelj.

Palatin Juraj Thurzo nalaže Hrvatskom saboru da se u saborski zapisnik unese prosvjed kneza Nikole Zrinskog protiv zaključka kojim se proskribiraju odbjegli kraljevački seljaci. Naknadno je dopisan saborski zaključak od 7. V 1612. kojim se odbija palatinov zahtjev.

Comes Georgius Thurzo de Bethlemffalwa Regni Hungariae palatinus et iudex Cumanorum nec non de Arwa et eiusdem comitatus perpetuus comes et Serenissimi Principis et domini domini Matthiae Secundi Dei gratia Hungariae, Bohemiae etc. regis, Archiducis Austriae, ducis Burgundiae etc. consiliarius et per Hungariam Locumtenens. Reverendissimis, reverendis, spectabilibus, magnificis, generosis, egregiis et nobiles dominis Bano, praelatis, baronibus, magnatibus adeoque Universitati Dominorum et Nobilium Regni Sclavoniae salutem et promptum gratificando studium cum omni felicitatis incremento.

Expositum est nobis in persona spectabilis et magnifici domini comitis Nicolai perpetui de Zrinyo et comitatus Zaladiensis comitis: Qualiter in anno Domini millesimo sexcentesimo decimo, feria tertia proxima post Dominicam Quasi modo transacto praeterito in generali Congregatione istius Regni Sclavoniae in civitate Montis Graecensis Zagrabiensis per vos unanimi voto celebrata, honorabile Capitulum Ecclesiae Zagrabiensis, per modum quaerelae proposuisset, quemadmodum providi incolae possessionis ipsorum Kralioz vocatae in comitatu Zagrabiensi existentis, qui superioribus temporibus ad bona et iurisdictionem dicti domini exponentis legitime ablicentiatu commigrare voluissent per hocque a fidelitate eiusdem Capituli defecissent et exorbitassent ac forte haberentur ex dominis regnicolis aliqui vel instigatores vel consultores, quorum consilio fraeti malitiam vel simile quid attentare praesumerent petentes eosdem subditos suos per modum proscriptionis in bonis quorumcunque dominorum et nobilium prosequi. Tunc eo audito egregius Ioannes Budor de Budrocz ablegatus et familiaris eiusdem domini exponentis in persona eiusdem domini sui de medio aliorum in conspectum vestrum exurgentium, solemniter protestatus fuisset: quod iidem incolae Kraloczyenses essent sub ablicentiatione causaque eorundem super ablicentiatione in sede vicebanali mota et vertens in prohibita de lege istius Regni vestri Sclavoniae admitti solita penderet, penes quam prohibitam errorem in processu causae quoquomodo commissum, iuridice idem dominus exponens emendari facere vellet. Qua protestatione facta idem Ioannes Budor, nomine cuius supra, a vobis instanter postulasset ut hanc protestationem Articulis inserere et de ulterioris causae eiusdem prosecutione penes ipsam prohibitam fienda, unanimi voto tractare et concludere velletis vosque ad postulationem ipsius statuissetis et salvassetis ac in vigore ipsum processum ablicentiationis reliquissetis tiliter, ut errorem et defectum Sedis vicebanalis emendet et corrigat. Etsi autem vos in Prothocolo hanc causae salvationem inseri fecissetis, tamen quod protestatio subsecuta et causa penderet in prohibita et deberet emendari in libro Regni inscribi omissum esset. Unde quia praefatus dominus exponens diligenti et accurata superinde recognitione vestra litterisque vestris superinde recognitionalibus ad praesens summe indigeret essetque necessarium. Requisiti itaque sumus superinde nomine et in persona praefati domini exponentis debita cum instantia, ut nos eidem circa praemissa de oportuno et condigno iuris remedio provideremus seriemque praescriptae protestationis per vos diligenter et accurate in memoriam vestram revocandam et recognoscendam ac in Prothocolum seu librum dicti Regni Sclavoniae inserendam et nihilominus litteras superinde recognitionales eidem domino exponenti per vos suo modo extradandas iniungeremus. Cum autem iusta petenda non sit denegandus assensus et alioquin memoria rerum gestarum facile oblitteraretur nisi litterarum etiam praesidio fulciatur, pro eo vos harum serie hortamur et requirimus atque autoritate nostra Palatinali, qua pleno iure fungimur vobis committimus et mandamus quatenus acceptis praesentibus et praemissis sic, ut praefertur stantibus et se habentibus, vos seriem praescriptae protestationis per antelatum Ioannem Budor modo quo supra coram vobis factae et in librum seu Prothocolum dicti Regni Sclavoniae inseri omissae, diligenter et accurate in memoriam vestram revocare et fideliter recognoscere ac tandem in librum seu Prothocolum dicti Regni Sclavoniae inseri et inscribi facere et nihilominus quoque litteras vestras superinde recognitionales praefato domino exponenti iurium suorum futuram ad cautelam necessarias sub sigillo praescripti Regni Sclavoniae authentico suo modo extradare

debeat et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in oppido Sabariae feria secunda Paschae. Anno Domini millesimo sexcentesimo duodecimo.

Na poledini:

Anno Domini 1612, 7. die Maii in Generali Congregatione dominorum Statuum et Ordinum Regni Sclavoniae in civitate Montis Graecensis Zagrabienensis celebrata praesentes litterae praeceptoriae Illustrissimi domini Comitis Palatini publice exhibitae sunt, ad quarum continentiam domini Status et Ordines Regni resolvunt se in negotio colonorum Kraliocensium aliud recognoscere non posse, quam in speciali Articulo Regni de eodem edito contineatur. Viceprothonotarius.

Arhiv Hrvatske Zagreb, NRA, fasc. 458, Nro. 30.